

Postkolonialisme

Raka Shome

Onafhankelijke wetenschapper, VS

Wat is het?

Postkolonialisme kan het best worden beschouwd als een beweging – politiek en intellectueel – die koloniale logica en praktijken (van nu en vroeger) aan de kaak stelt. Als beweging heeft het betrekking op de dekolonisatie van gebieden, naties, identiteiten, volkeren en sociale beeldvorming die onderdrukt worden of geweld worden aangedaan door verschillende mechanismen van kolonialisme (en nationalisme). De term duidt niet echt op een ‘formele’ of ‘officiële’ beweging. In plaats daarvan verwijst het min of meer naar praktijken van dekolonisatie en intellectuele dekolonisatie, wat dit dan ook mag betekenen in een bepaalde context. De term is in academische kringen populair geworden – vooral in de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk – sinds eind jaren 70. In deze periode werd er een aantal cruciale essays en werken gepubliceerd door intellectuelen uit voorheen gekoloniseerde (of nog steeds gekoloniseerde) landen die gemigreerd waren naar het Westen en westerse universiteiten. Hun kritische uitdaging van de nog altijd bestaande koloniale logica in onze dagelijkse culturele, politieke, sociale en academische praktijk, resulteerde in de institutionele geboorte van een gebied dat grofweg ‘postkolonialisme’ wordt genoemd. In werkelijkheid is postkolonialisme echter meer een beweging, zoals hierboven beschreven, en het intellectuele domein dat zich ermee bezighoudt is ‘postkoloniale studies’.

Wie gebruikt het concept?

Het concept wordt wijd gebruikt onder academici en intellectuelen, hoewel vandaag de dag ook in de populaire cultuur verwijzingen naar deze term gevonden worden, waarmee bedoeld wordt op het uitdagen van hedendaags (en vroeger) kolonialisme. Het concept werd door academici binnen literatuur-, cultuur- en vrouwenstudies opgepakt in de jaren 80, maar kwam pas in algemeen gebruik in communicatiewetenschap, onderwijs, politicologie, psychologie en sociologie in de jaren 90.

Relevantie voor interculturele dialoog

Postkoloniale studies nodigt ons uit om de grenzen van wat we verstaan onder ‘intercultureel’ te verleggen door ons anders na te laten denken over interculturele relaties op geopolitiek vlak en over wereldwijde en transnationale ongelijkheden. Voor iemand met een postkoloniale benadering is het gebruik van ‘trans’ aanvaardbaarder dan ‘inter’. Terwijl ‘interculturele dialoog’ meestal om een individuele aanpak vraagt (die vooral gericht is op communicatie tussen individuen), kijken postkoloniale perspectieven naar hoe geopolitieke structuren op macroniveau nauw verbonden zijn met praktijken van koloniale ideologieën op microniveau, die ongelijke culturele, politieke, sociale en intellectuele uitwisseling in de hand werken.

Wat voor verder onderzoek is er nodig?

We hebben onderzoek nodig dat de 21e-eeuwse koloniale logica en praktijken onder de loep neemt. Ook is er behoefte aan meer onderzoek dat de raakvlakken van postkolonialisme en communicatie bestudeert en theoretiseert. Er is bijvoorbeeld meer onderzoek nodig naar de visuele cultuur en de populaire cultuur en hun rol in postkoloniale migraties en ruimtes van de diaspora.

Bronnen

- Said, E. (1979). *Orientalism*. New York: Vintage Books.
- Shome, R., & Hegde, R (2002). Postcolonial approaches to communication: Charting the terrain, engaging the intersections. *Communication Theory*, 12(3), 249-270.
- Young, R. (2003). *Postcolonialism: A very short introduction*. Oxford: Oxford University Press.

Vertaald door Linda J. de Wit